

en l'adopció d'un mot estranger, grec (no ben comparable, però no mancat d'analogia, és el duplicat SPATA/SPADA que registrem dins el llatí vulgar en l'adaptació del fonema estranger θ del grec, entre el romanès-portuguès i potser castellà i francès, d'una banda, i el cat.-oc.-it., de l'altra: *espaza/spada*).

Encara una altra anomalia és nota en la vocal ϕ , que com hem vist (i com diu Ronjat, *l. c.*) ha d'estar a la base del fr. *cuivre* i d'algunes formes occitanes i potser part del català: ara bé aquesta ϕ la tenim confirmada per les formes del cèltic britònic: com ja observà Schuchardt (*Litbl.* xiv, 99, i cosa semblant diu el Kluge-M.), el ky. *cobyr* (Loth, *Les Mots Lat. dans les L. Brit.*) i el còm. antic *cober* [S. XII] corresponen a *COPRU, no pas a CUPRU.

Sembla que tenim dret a posar tantes anomalies fonètiques, totes en un sol dossier: el de les irregularitats atribuïbles a diferències d'articulació entre llengües veïnes de fonètica i nissaga diferents: si la ρ grega no era ben igual que la ρ llatina, encara eren més diferents la ypsilon grega i la i o u llatines; sabem que abans de confondre's amb la i , la ypsilon grega en certs dialectes va passar per α , i alguns han explicat per això el que certes ypsilon apareguin en romànic com a \acute{e} quan esperaríem u o i , fins i tot ypsilon llarga, p. ex. gascó *boudé* BUTYRON, prov. *nerio* 'murta'. Potser per això ací apareixeria com a δ .

O hem de pensar si es poden explicar moltes d'aquestes coses per la influència de COQUERE, dins l'ordre d'idees iniciat més amunt? Faran falta estudis ulteriors per veure si això es podria estendre ja a fets de tan vastes i antigues aparicions.

DERIV.: *Courat* (DAg.). *Courenc.* *Coureny.* *Courer* [1486, *AlcM*; 'oficial de peces de metall de coure', a. 1361, cit. de Careta, s. v. *viaciati*]; «los calderers estan en lo carrer de son nom --- los blanquers y asahonadors, prop del rech de la Esplanada; los *courers*, llautoners y estanyers, en la Bòria», B. de Maldà (*Excursions*, p. 6). *Courim* [princ. S. xvii, R. de Vallfogona, *DAg.*].

¹ Veg. *LleuresC*, pp. 211 i 254, i notes 35, 40 i 64 a la nostra edició de les *Homilies* (*EntreDL* 1). —

² Tanmateix observem que el fr. *cuivre* si es parteix de CUPREUM amb \ddot{u} , causa greu dificultat fonètica, i s'explicaria sense entrebanc a base d'un COPRIU (o CQBRIU); i també hi ha formes dialectals occitanes que corresponen a ϕ : *còbre* Baredja, *kóur* en el Velay i algun punt d'Alvèrnia (Mons-la-Tour: *FEW* II, 1614b10f.); cf. el que diu Ronjat. —

³ Dozy, *Suppl.* II, 299a. Altres testimonis orientals i occidentals de la procedència cipriota en Schrader, *Reallexikon der Idg. Alertumskunde* I, 667.

COURE, v., del ll. vg. CŌCĒRE, ll. clàssic CŌQUĒRE, id. □ I.^a doc.: S. XIII.

Ja el tenim en Llull i en les *VidesR*. En aquestes en la interessant forma del perfet fort *cuyr*, continuació regular del ll. CŌXIT: assetjada la ciutat «una femna --- qui avia un emfant, que aucís, e *cuyr*-lo, per fam», f° 108v1, traduïnt el ll. *coxit* de l'original

de Voragine. En docs. rossellonesos d'aquest temps trobem la variant *coyre* (resultant de la vocalització de la -s = -z d'una forma més antiga *cozre*): «ordinació del forn del pa, en qual manera deven *coyre* los pas», a. 1275 (Alart, *RLR* IV, 358); també el condicional *coyria*, que recull l'*InvlC*, s. v., en un altre document.

En Llull el trobem en els sentits ordinaris, de cocció al foc (*Gentil*, 268; *Contempl.*, 341.13), però hi crida especialment l'atenció, com a freqüent, l'acc. translàtica, 'païr, digerir': «per assò són los infants tinyosos e poster mats com hom los dóna vianda per forsa, que natura no pot *coure*» (*DoctrPu.*, Gili, p. 552), «si la apetitiva demana més que la apatetiva no pot *coure* ---» (*Merav.*, *NCL* III, 38), «no donà a son fill sinó --- la let, car per defalliment de fort digestió, los infants, en lo primer any, no poden *coure* ni digerir les viandes altres, com són sopes» (*Blanq.*, O. C. I, 13; on «o digerir» deu ser afegit aclaridor del publicador Bonllabi, car ací no tenim més que l'ed. de València).

Justament aquesta accepció avui resta viva en valencià, però el de les comarques, potser no el de la ciutat cabdal: «el que té bon apetit, *còu* bé el menjar», MGadea (*T. del Xè* I, 304, de nou I, 336). Altra acc. secundària d'interès, en *coure-li a ú alguna cosa* 'tenir-hi interès': «com me *cou*, per això vull enterarme de les condicions del rec, perquè allí tinc terra», Borràs Jarque (*BSCC* XIV, 90). En el sentit de 'ser picant' ja c. 1500 (*Joan Joan*, 2377), i després 'produir una sensació dolorosa com de cremada', Ja en Lacav. (1695): «*courer*, *causar dolor*: dolore urere, acerbum doloris sensum afferre».

DERIV.: *Coent* 'que pica, que cou' [1399, BMetge, *Somni* III «ab aquestes coses --- e pus *coents* --- cascuna nit turmenten los mesquins de marits»]; mall. S. xv: «e preguey lo Senyor del món, / cant vi la nuyt neyra e escura, / que m'estorçés de l'aventura, / que tant era *coent* e brava», Guillem Torroella (*Faula*, v. 93); mentre en el Princ. i a les Illes (fins als extrems: eiv. «*ciënt*: picantex», PzCabrero; Vall Ferrera «una ceba *kuënta*», 1932) és quasi exclusiva l'aplicació material del mot, les aplicacions figurades i personals s'han descabdellat molt en val.: «després d'estar molt *koën*» 'tibant, tens, exigent', frase copsada d'una conversa a la Pobla Tornersa (1961), d'on el comú *+coent* 'cursi, d'elegància pretensiosa i de mal gust', 'la del qui vol aparentar visiblement'; *coentor* 'cursileria' val. (1955), però 'coïssor, dolor coent', CastPna. (PTirado) i Maestr. (GaGirona).

Coïssor (Dfa., però la pron. real és *kuisó*, per bé que sigui també *kuisó* la pron. que dóna *AlcM*, localitzant el mot només en cat. or.; GaGirona com a tort., però ja no maestr.) [segona meitat S. xiv, *cuyçor*, *Alcoatí*, f° 51r1]; ¹ id. en JRoig parlant del vell que ja 'fa atots' i voldria prolongar el seu plaer sensual casant-se amb muller jove, li anuncia «molt prest, sens triga, / ser ta vexiga / de gran ardor, / dolor, *cuyçor*, / en l'orinar, / e tremolar, / caps, peus e braços», *Spill*, v. 6828; cf. *del corcuyssor* traduïnt *del pizzicor* 'de la